

Creu de terme de la plaça de la Mare de Déu del Portal

Els Prats de Rei

Ubicació

Comarca:	Anoia
Lloc/Adreça:	Plaça de la Mare de Déu del Portal
Emplaçament	Al mig de la plaça de la Mare de Déu del Portal.
Alçada:	606

Coordenades:

Latitud:	41.70495
Longitud:	1.54163
UTM Est (X):	378663
UTM Nord (Y):	4618045

Classificació

Número de fitxa	08170 - 73
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Element arquitectònic
Estil / època:	Medieval Gòtic Contemporani
Segle	XV i XX
Any	1497
Autoria de l'element:	Pere Joan d'Espanya
Estat de conservació	Bo
Protecció	Legal
Tipus de protecció:	BCIN
Europea – Atributs inspire:	National Monument Record – Religios i/o funerari
Observacions protecció:	BCIN, Decret 571/1963, de 14 de març.
Data aprovació:	dj., 14/03/1963 - 12:00
Número inventari	Sí, IPA-5974; IPA-5979
Generalitat i altres inventaris	
Accés	Obert

Ús actual:	Ornamental
Titularitat	Pública
Titular:	Ajuntament dels Prats de Rei. Plaça Major, 1 (08281 Els Prats de Rei)
Fitxes associades:	
<u>Creu de terme</u>	
Autoria de la fitxa	Jordina Sales Carbonell
Data de registre de la fitxa:	dl., 19/12/2016 - 01:00

Descripció

Aquesta creu de terme gòtica, avui ubicada enmig d'una plaça, és una obra de pedra consistent en una creu al capdamunt d'una columna que es recolza en tres graons. És còpia exacte de la custodiada a l'església parroquial dels Prats de Rei. Els graons són de diverses alçades, fets amb blocs ben escairats. La columna, allargada i llisa, és octogonal. Al capdamunt de la columna, un octàgon més ample i decorat (aquest és l'element reproduït) fa la funció de capitell i serveix de base a la creu pròpiament dita, que en l'aspecte artístic imita un tronc d'arbre, amb els extrems dels braços acabats amb motius vegetals: en una cara d'aquesta creu hi ha Jesucrist crucificat i a l'altre la Mare de Déu asseguda, amb un escut heràldic i un monjo amb un llibre a les mans i pregant als seus peus. El capitell octogonal també ha estat profusament esculpit, i a cadascuna de les seves cares hi apareix la figura d'un sant màrtir, alternant elements masculins i femenins (Sant Joan, Sant Jaume i Santa Llúcia, etc.) que sostenen la palma del martiri i tenen altres atributs identificadors. Es tracta d'una notable obra artística del gòtic tardà, datada el 1497, i amb el paral·lel més immediat en la creu avui custodiada a l'església de Santa Anna de Barcelona, antiga església de l'Ordre del Sant Sepulcre que tenia una casa als Prats de Rei.

Observacions:

A la fitxa del Patrimoni Arquitectònic de Catalunya (Generalitat de Catalunya), s'indica que la còpia d'aquesta creu la signa sobre la mateixa pedra un tal SION l'any 1940. Aquesta dada està equivocada i prové de la lectura parcial de la inscripció practicada sobre la columna de la creu 'MISIÓN 1945', que fa referència a la celebració d'una missió evangelitzadora, i no a l'autor i any de reproducció de la creu com s'afirma al text de la fitxa disponible a.

<http://invarquit.cultura.gencat.cat/Cerca/Fitxa?index=0&consulta=&codi=5979>. La reproducció de la creu la va realitzar en Jaume Casamitjana l'any 1990.

Història

Les creus de terme es documenten a Catalunya a partir de l'Alta Edat Mitjana i s'erigien en encreuaments de camins i a les entrades de la població, així com al límits dels termes municipals. Originàriament, aquesta creu de terme dels Prats de Rei estava emplaçada davant del portal major i es faria aixecar un segle després que Pere IV fes reedificar les muralles de la vila. L'obra es tardo-gòtica i està datada el 1497. El realitzador de la creu de fou un artista conegut amb el nom de Pere Joan d'Espanya, el qual era un apreciat mestre d'imatges documentat a Barcelona. Als voltants de 1905 aquesta creu havia estat moguda del seu lloc original i se n'havia perdut el rastre (potser amb la intenció de ser venuda?), però el 1911 una breu i críptica notícia publicada a la 'Il·lustració Catalana' refereix que la creu està localitzada (no es diu a on) i que s'ha format una comissió, de la qual en forma part també el Centre Excursionista de Catalunya, per tal de recuperar-la. Finalment la creu es recuperà i s'instal·là davant la façana de la Mare de Déu del Portal La següent notícia ja és de 1990, quan uns joves s'emparraren dalt la creu i la veren trencar. Davant d'aquest

fet, el pratenc Jaume Casamitjana va fer una còpia del capitell octogonal i la creu, mentre que les peces originals, un cop reparades, es van dipositar en una de les capelles de l'església de Santa Maria. Així doncs, el capitell octogonal i la creu que es poden apreciar actualment davant del santuari de la Mare de Déu del Portal són reproduccions fetes l'any 1990, mentre que els originals es troben custodiats a l'església parroquial.

Bibliografia

-ANÒNIM (1911): 'Vetllant per l'art', Il·lustració Catalana, any IX, n. 408, 2 d'abril del 1911, p. 182-183. - CASTELLÀ RAICH, Gabriel (1943): 'La cruz de término de Prats del Rey', Boletín de la Agrupación Fotográfica de Igualada, època II, n. 18, Igualada, p. 3-4.

